

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра **Карайченцевої Ганни Андріївни**
на тему: **Суспільно-географічні особливості відтворення населення України**
Науковий керівник: **д. геогр. н., професор Сегіда К. Ю.**

Актуальність дослідження. Актуальність питання загострення демографічних проблем в Україні не згасає тому що щодня в світі відбуваються демографічні зміни в будь яких країнах, регіонах, містах, серед яких і процеси відтворення населення, які характеризуються процесами народження, смертності, змін тривалості життя й репродуктивного віку, міграцій тощо.

Дослідження проблем відтворення населення залишається актуальним, оскільки вимагає розв'язання та прийняття стратегій як на державному, так і на міжнародному рівнях для забезпечення стійкого розвитку та благополуччя суспільства. Питання відтворення населення дає змогу проаналізувати та виявити основні чинники та фактори, які мають вплив на цей процес; проблеми, які заважають процесу відтворення населення; передумови виникнення цих проблем тощо. Дослідження та виявлення основних аспектів дають змогу приймати рішення щодо покращення демографічної ситуації, підтримки умов та чинників відтворення населення, планування, формування та впровадження політики, проєктів країни, спрямованих на покращення демографічної ситуації та сприяння демографічному розвитку.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є визначення структурно-динамічних та просторових особливостей відтворення населення України.

Об'єктом дослідження є відтворення населення як геодемографічний процес, а *предметом* – структурно-динамічні та просторові особливості процесу відтворення населення України.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

- визначити теоретичні та методичні аспекти дослідження відтворення населення як геодемографічного процесу;
- розкрити особливості процесу відтворення населення як складової регіональних геодемографічних процесів в Україні;
- визначити ступінь впливу структурних чинників зміни тенденцій відтворення населення в Україні, виявити структурно-динамічні особливості природного руху населення;
- встановити територіальні особливості відтворення населення України, на основі синтезу встановити регіональні особливості народжуваності та смертності та запропонувати заходи демографічної політики з огляду на встановлені особливості.

Результати роботи апробовані у наступних публікаціях: тези доповіді «До питання вивчення депопуляції населення України» опубліковано в матеріалах

міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2019: суспільно-географічні аспекти» (м. Харків, 11-12 квітня 2019 р.), тези «Часові особливості відтворення населення України» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2020: суспільно-географічні аспекти» (м. Харків, 2-3 квітня 2020 р.), тези «Регіональні особливості відтворення населення України» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Суспільно-географічні чинники розвитку регіонів» (м. Луцьк, 9-10 квітня 2020 р.), тези «Народжуваність в Україні у XXI столітті: регіональний аспект» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Географія, картографія, географічна освіта: історія, методологія, практика» (м. Чернівці, 7-9 травня 2020 р.), тези «Часові та регіональні особливості народжуваності в Україні» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2020: стратегія оптимального розвитку» (8-9 жовтня 2020 р.), тези «Просторово-часова динаміка міграційного руху населення в Україні» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми регіональних досліджень» (м. Луцьк, 2020 р.), тези «Застосування кластерного аналізу для дослідження демографічних процесів у регіонах України» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2021: суспільно-географічні аспекти» (м. Харків, 15 квітня 2021 р.), тези «Сучасні тенденції природного руху населення регіонів України» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки» (м. Рівне, 13-14 травня 2021 р.), тези «Структурно-динамічні особливості смертності населення України» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2021: стратегія оптимального розвитку» (м. Харків, 21 жовтня 2021 р.), тези «Природний рух населення України: просторово-статистичний аспект» опубліковано в матеріалах міжнародної наукової міждисциплінарної конференції «Шевченківська весна – 2021», тези «Нові демографічні реалії України» опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції «Регіон – 2022: стратегія оптимального розвитку» (м. Харків, 24 листопада 2022 р.) опубліковано, а також в результаті публікації у фахових виданнях «Внутрішні чинники геодемографічного процесу (на прикладі народжуваності в регіонах України)» та «Сучасні тенденції та чинники народжуваності в Україні: регіональний вимір».

Структура кваліфікаційної роботи магістра. Кваліфікаційна робота магістра викладена на 88 сторінках, складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел, котрий налічує 65 найменувань. Кваліфікаційна робота магістра містить 14 рисунків, 16 графіків та 12 таблиць.

Ключові слова: відтворення населення, народжуваність, смертність, природний рух, демографічна політика